

UNIVERSITETSSYKEHUSET NORD-NORGE
DAVVI-NOROGGA UNIVERSITEHTABUOHCCVISSU

UNN HF PET-senter

SHA-KRAV TIL
UTSTYRSLEVERANSER
(Utenfor byggfagene)

© BOKEN ER VÅR EIENDOM OG INNHOLDET ELLER DELER AV DETTE KAN IKKE
BENYTTES UTEN VÅRT SKRIFTLIGE SAMTYKKE !

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. VERSJONSINFORMASJON	4
2. INNLEDNING	4
2.1. ORIENTERING OM PROSJEKTET	4
2.2. FORMÅL OG INNHOLD	4
2.3. AVGRENSNING	4
2.4. DEFINISJONER	5
2.5. PROSJEKTETS FORSTÅELSE AV BEGREPENE HMS OG SHA	5
2.6. OVERORDNETE MÅL FOR HMS/SHA-ARBEIDET I PROSJEKTET	6
I. H1-VERDI, MÅLSETTING FOR FRAVÆRSSKADEFREKVENNS	6
II. H2-VERDI, MÅLSETTING FOR PERSONSKADEFREKVENNS	6
III. RAPPORTERINGSVILLIGHET, MÅLSETTING FOR BYGGEPLASSAVVIK	6
IV. AVFALLSHÅNDTERING	6
V. KVALITATIVE MÅLSETTINGER	6
2.7. HOVEDPRINSIPPER FOR SHA-ARBEIDET	6
3. OVERORDNETE BESTEMMELSER	7
3.1. RELEVANTE LOVER OG FORSKRIFTER (IKKE UTTØMMENDE OVERSIKT)	7
3.2. KONTRAKTSDOKUMENTER	8
3.3. KONTRAKTPARTNERS SHA-PLAN OG HANDLINGSPLAN	8
3.4. FELLES ELEKTRONISKE HMS/SHA-LØSNINGER	8
3.5. HMS/SHA-ORGANISERING OG -KOMPETANSE	8
3.6. HOVEDBEDRIFT	9
3.7. KONTRAKTPARTNERENS HMS/SHA-ANSVAR	9
3.8. BEKJEMPELSE AV KRIMINALITET I ARBEIDSLIVET OG SOSIAL DUMPING	9
I. ANTALL NIVÅER I ENTREPRISESTRUKTUREN	9
II. INNTAKSKONTROLL	9
III. UTENLANDSKE LEVERANDØRER	9
IV. UTENLANDSKE ARBEIDSTAKERE	9
V. LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR OG SOLIDARANSVAR	9
VI. REGISTRERING AV PERSONELL PÅ BYGGEPLASSEN	10
VII. ADGANGSKONTROLL	10
3.9. RISIKOSTYRING	10
I. BYGGHERRENS RISIKOVURDERING	10
II. KONTRAKTPARTNERENS RISIKOSTYRING	10
III. PLANLEGGING AV RISIKOVURDERINGER	10
IV. GJENNOMFØRING AV RISIKOVURDERINGER	10
V. EVALUERING OG HÅNDTERING AV RISIKO	10
VI. INFORMASJON OM RISIKOFYLTE AKTIVITETER	10
VII. SIKKER JOBB ANALYSER	11
3.10. HMS/SHA-RAPPORTERING	11
3.11. HMS/SHA-SLUTTDOKUMENTASJON	11
I. DOKUMENTASJON FOR FREMTIDIGE ARBEIDER	11
II. DOKUMENTASJON FOR PROSJEKTRESULTATER	11
3.12. REGULÆRE HMS/SHA-AKTIVITETER	11
3.13. VERNEOMBUD	11
3.14. FRAVIK	11
3.15. MELDING, RAPPORTERING OG OPPFØLGING AV UØNSKETE HENDELSER	12
3.16. KOMPENSASJON FOR MANGLENDE UTFØRELSE AV SHA-ARBEID	12
3.17. SANKSJONER OVENFOR ENKELTPERSONER	12
4. SÆRSKILT OM HMS/SHA I PROSJEKTERINGSARBEID	12
5. HENSYN TIL OMGIVELSENE OG YTRE MILJØ	12
5.1. TRAFIKK OG PARKERING	12

5.2	HELIKOPTERTRAFIKK	13
5.3	KOMMUNIKASJONSUTSTYR	13
5.4	KULTURMINNER	13
5.5	VEGETASJON, NATUR OG LANDSKAP	13
5.6	FORURENSNING, UTSLIPP TIL VANN, JORD OG LUFT	13
5.7	STØV	13
5.8	STØY	13
5.9	VIBRASJON	13
5.10	SPUNTING OG BETONGMEISLING	13
5.11	LYS	13
6.	SÆRSKILTE HMS/SHA-KRAV	14
6.1	SPRÅK	14
6.2	STEDLIG ARBEIDSLEDELSE	14
6.3	INTRODUKSJONSKURS	14
6.4	HJELMFARVER	14
6.5	ARBEIDSTAKERNES ARBEIDSTØY	14
6.6	VERNEUTSTYR	14
6.7	LÆRLINGER, SKOLEELEVER OG LIGNENDE	15
6.8	RIGGPLANER	15
6.9	AVSPERRINGER AV FARLIGE OMRÅDER	15
6.10	KRANER OG LØFTEOPERASJONER	15
6.11	BYGG- OG ANLEGG SARBEID UTENFOR BYGGEGJERDET ELLER I/PÅ SYKEHUSET/UNIVERSITETET	15
6.12	MILJØRIKTIGE LØSNINGER, KJEMIKALIEHÅNDTERING OG STOFFKARTOTEK	15
6.13	RENT TØRT BYGG (RTB)	16
6.14	AVFALL	16
6.15	RYDDING OG RENHOLD	16
6.16	BRANNVERN	16
6.17	RØMNINGSVEIER	16
6.18	BEREDSKAP OG ULYKKESINNSATS	16
6.19	VAKTHOLD, OMRÅDESIKRING, MERKING, BESØKENDE OG ADGANGSKONTROLL	17
I.	VAKTHOLD	17
II.	OMRÅDESIKRING	17
III.	INFORMASJON OM SIKKERHET OG MERKING AV BYGGEPLASSEN	17
IV.	BESØK PÅ BYGGEPLASSEN	17
7.	ARBEIDSMILJØ	17
7.1	ARBEIDSTID	17
7.2	FERIE	17
7.3	ARBEIDSMILJØ PÅ BYGGEPLASSEN	17
7.4	UTFØRELSE AV ARBEIDSOOPERASJONER	18
7.5	SPISE-, SKIFTE- OG TOALETTFORHOLD	18
7.6	RØYKING	18
7.7	ARBEIDSLYS	18
7.8	OPPLÆRING	18
8.	INFORMASJON, SAMORDNING OG VARSLING	18
8.1	SAMORDNING OG VARSLING	18
8.2	SIKKERHETS, VEILEDNINGS- OG INFORMASJONSOPPSLAG	18

1. Versjonsinformasjon

Versjonsnr.	Dato	Utarbeidet av	Kontrollert	Godkjent
1	10.03.2015	Magne Johannessen / Metier Trondheim AS		

2. Innledning

2.1 Orientering om prosjektet

Det skal etableres et PET-senter ved Universitetssykehuset i Nord-Norge i Tromsø.

Det planlagte PET-senteret er et senter for diagnostikk, pasientbehandling, legemiddelproduksjon samt forskning og utvikling. De sammenhenger som her kan skapes muliggjør etableringen av et unikt tverrfaglig miljø innen fremtidsrettet diagnostikk for UNN Tromsø og Nord-Norge, med diagnostikk innenfor ulike medisinske grener som onkologi, nevrologi og kardiologi.

2.2 Formål og innhold

Dette dokumentet tar utgangspunkt i byggherrens SHA-plan. Formålet med dokumentet er å presentere byggherrens HMS/SHA-krav. Dette er krav som kommer i tillegg til myndighetens krav.

Dokumentet har samme struktur som byggherrens dokument «HMS-/SHA-krav til entreprenørens leveranse». Dette for å gjøre det enklere å sammenligne og henviser mellom dokumentene.

Det er byggherrens intensjon at enhver kontraktspartner skal utføre sitt sikkerhets-, helse- og arbeidsmiljøarbeidet i henhold til egne metoder og prosedyrer.

Bestemmelsene vil kunne bli ytterligere bearbeidet i løpet av kontraktstiden. Kontraktspartneren skal, hvor det er nødvendig, tilpasse sine egne prosedyrer for å tilfredsstillе byggherrens krav.

Kravene i dette dokumentet gjelder både byggherrens kontraktspartnere og kontraktspartnerens eventuelle underleverandører og/eller samarbeidspartnere. Det er kontraktspartneres plikt og ansvar å sørge for at dens underleverandører er kjent med og oppfyller intensjonene og kravene i dette dokumentet.

HMS/SHA-arbeidet skal sikre:

- et godt og forsvarlig arbeidsmiljø for bygg og anleggsarbeidere.
- en god og forsvarlig håndtering av bygg- og anleggsavfall.
- gode og forsvarlige forhold for omgivelsene.
- gode og forsvarlige arbeidsforhold i det fremtidige sykehuset.
- at alle parter og berørte får nødvendig informasjon vedrørende helse, miljø og sikkerhet.
- at de rammer og krav satt i utbyggingsprosjektets styringsdokumenter, reguleringsplaner, lover og forskrifter m.m. oppfylles.

2.3 Avgrensning

Kravene i dette dokumentet gjelder for leverandører av utstyr. Krav til kontraktspartner/entreprenører innenfor byggfagene er presentert i eget dokument.

Med leverandør menes virksomhet som skal levere utstyr og/eller utføre svært begrenset arbeid i forbindelse med utstyrsleveransen. Eksempler på slik type arbeid er montering, tilkobling, justering, kalibrering, testing, idriftsetting e.l.

Kravene er gjeldende i hele kontraksperioden.

2.4 Definisjoner

Begrep.	Forklaring
H1-verdi (Fraværsskadefrekvens)	Antall fraværsskader / 1.000.000 arbeidede timer
H2-verdi (Personskadefrekvens)	Antall personskader / 1.000.000 arbeidede timer
F-verdi (Fraværskadefrekvens)	Antall fraværsskader / 1.000.000 arbeidede timer
Fraværsskade	Skade på person som medfører fravær påfølgende dag etter dagen skaden oppsto.
Registreringsvillighet	Beskriver villigheten til å rapportere Rapport Uønsket Hendelse (RUH'er).
RUH	Rapport Uønsket Hendelse. Rapport fra byggeplassen vedrørende uønsket hendelse relatert til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.
AML	Arbeidsmiljøloven
BH	Byggherre
BHF	Byggherreforskriften
BHR	Byggherrens representant
ENT	Entreprenør
Kontraktspartner	Entreprenør/virksomhet som har kontrakt med byggherren.
UE	Underentreprenør til kontraktspartner.
Utstyrsleverandører	Leverandører av utstyr/leveranser som ikke er byggregelatert.
HB	Hovedbedrift
IKF	Internkontrollforskriften
KP	Koordinator for prosjektering
KU	Koordinator for utførelse
RTB	Rent Tørt Bygg
SHA	Sikkerhet, Helse og Arbeidsmiljø
SJA	Sikker Jobb Analyse
ROS	Risiko Og Sårbarhet
PL	Prosjektleder
UNN	Universitetssykehuset i Nord-Norge. Når det i dokumentet skrives sykehuset inkluderer det samtidig Universitetet i Tromsø (UiT), spesielt Avdeling for komparativ medisin og MH-bygget.
UiT	Universitetet i Tromsø.

2.5 Prosjektets forståelse av begrepene HMS og SHA

Sikkerhet omfatter sikkerhet for arbeidstakere og besøkende på byggeplassen, samt personer i nærområdet rundt byggeplassen herunder forbigående, naboer, pasienter, ansatte og pårørende ved sykehuset.

- For prosjektet betyr dette at det skal arbeides aktivt for å få oversikt og kontroll over farer for skade på mennesker, miljø og omgivelser, og hvor det kontinuerlig søkes gjennomført tiltak som reduserer disse farene.

Ytre miljø omfatter eksponering av lyd, lys, støy, vibrasjon og utslipp av kjemikalier til omgivelsene.

- For prosjektet betyr dette at det skal arbeides aktivt for å unngå, og redusere, forurensning av byggeplassen, sykehusets inn- og utvendige områder, omkringliggende veier og nabolag forøvrig.

Indre miljø, fysisk og psykisk arbeidsmiljø, omfatter sikkerhet mot skade og sykdom som følge av arbeidet på byggeplassen.

- For prosjektet betyr dette at det skal arbeides aktivt for et arbeidsmiljø hvor arbeidstakeren skal kunne forlate arbeidsplassen hel og uskadd, samt et arbeidsmiljø med medvirkning,

medbestemmelse og meningsfylt innhold, åpenhet og lojalitet, og hvor medarbeiderne føler seg motiverte og tilfredse.

2.6 Overordnede mål for HMS/SHA-arbeidet i prosjektet

Prosjektet skal gjennomføres uten hendelser som forringer arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, eller som negativt påvirker ytre miljø.

Prosjektet skal stimulere til innsats med høyt fokus på sikkerhet, helse og arbeidsmiljø for den enkelte og alle, samt på det ytre miljø.

Kontraktspartnere skal adoptere byggherrens HMS/SHA-målsettinger og være aktiv pådriver for seriøsitet i arbeidslivet, godt HMS/SHA-arbeid og oppfyllelse av prosjektets HMS/SHA-målsettinger.

HMS/SHA-arbeidet skal utgjøre en naturlig del av arbeidet på for alle i prosjektet.

i. H1-verdi, målsetting for Fraværsskedefrekvens

Prosjektet har som målsetting H1-verdi = 0.

H-verdi beregnes som «antall fraværsskader» per 1.000.000 arbeidede timer.

ii. H2-verdi, målsetting for Personskadefrekvens

Prosjektet har som målsetting H2-verdi = 0.

H-verdi beregnes som «antall personskader» per 1.000.000 arbeidede timer.

iii. Rapporteringsvillighet, målsetting for Byggeplassavvik

Målet for rapporteringsvillighet er større eller lik 10.

Dette tilsvarer 1 eller flere Rapport Uønsket Hendelse (RUH) per 100 arbeidede timer.

iv. Avfallshåndtering

Minst 90 % sorteringsgrad for bygningsavfall.

v. Kvalitative målsettinger

Egne arbeider skal planlegges og gjennomføres slik at sykehuset ikke påføres unødige belastninger og avbrudd for f.eks. ambulanser, ansatte, pasienter, pårørende.

Det skal prioriteres valg av materialer og løsninger som gir et godt arbeidsmiljø for arbeidstakere og brukere av det fremtidige bygget.

Det skal unngås bruk av materialer fra regnskog, materialer som er giftfrie og kortreiste, materialer med lav miljøpåvirkning i løpet av materialets livsløp og materialer med gode egenskaper med hensyn til levetid, tilgjengelighet, renhold og vedlikehold i hele byggets brukstid.

2.7 Hovedprinsipper for SHA-arbeidet

- HMS/SHA-arbeidet skal som hovedprinsipp være proaktivt.
  - Det skal arbeides forebyggende ved å søke å unngå at farlige forhold og nestenulykker oppstår.

- HMS/SHA er et lederansvar.
  - Enhver leder, både hos byggherren og kontraktspartnere, skal gå foran som gode eksempler, ta initiativ og vise handlekraft for å sikre oppfyllelse av prosjektets mål for Sikkerhet, Helse og Arbeidsmiljø.
  - Ledere og nøkkelpersonell skal prioritere SHA-arbeid på lik linje med andre oppgaver.
- HMS/SHA er likestilt andre hensyn.
  - Hvor HMS/SHA, fremdrift og økonomi er i konflikt med hverandre skal HMS/SHA prioriteres foran fremdrift og økonomi.
- HMS/SHA som tema i alle fora.
  - HMS/SHA -arbeidet skal ha en naturlig plass i alle relevante sammenhenger, herunder møter, befaringer, planlegging, team-bygging, personalsamlinger m.m.
- HMS/SHA-arbeidet blir best med åpenhet
  - Utbyggingsprosjekt er viet stor oppmerksomhet fra både myndighetene, publikum og media. Dette gjør at hendelser på våre byggeplasser, kanskje oftere enn for andre byggeplasser, blir omtalt i media. Utbyggingsprosjektets policy innebærer åpenhet, også vedrørende skader og uhell på byggeplassen.
- HMS/SHA-arbeidet skal dokumenteres
  - For å kunne dokumentere våre vurderinger, mål, tiltak og resultater HMS/SHA -arbeidet dokumenteres på lik linje med annet arbeid.
- HMS/SHA-null-toleranse
  - Enhver person som oppdager farlige situasjoner, farlige forhold eller brudd på HMS/SHA -bestemmelser skal ta dette opp med de involverte personer og sørge for at det uten ugrunnet opphold skrives en avviksmelding eller rapport om uønsket hendelse (RUH).
  - Ved fare for liv eller helse skal arbeidet stanses inntil risiko er vurdert og nødvendige tiltak iverksatt.

3. Overordnede bestemmelser

3.1 Relevante lover og forskrifter (ikke uttømmende oversikt)

- Lov om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. (Arbeidsmiljøloven) med tilhørende forskrifter.
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) med tilhørende forskrifter.
- Lov om offentlige anskaffelser (Anskaffelsesloven) med tilhørende forskrifter.
- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven) med tilhørende forskrifter.
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (Produktkontrollloven) med tilhørende forskrifter.
- Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser av 2010 (Byggherreforskriften)
- Forskrift om systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (IK-forskriften)
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter
- Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid)

Forskrifter som gjelder den enkelte virksomhet skal være ivaretatt i internkontrollsystemet den enkelte virksomhet og omtales ikke nærmere her, men det henvises til ww.regelhjelp.no for komplett oversikt over hvilke regler som gjelder i byggebransjen.

3.2 Kontraktdokumenter

- Byggherrens SHA-plan.
- HMS-/SHA-krav til Leverandørens leveranse (dette dokumentet).

3.3 Kontraktspartners SHA-plan og handlingsplan

Kontraktspartneren skal utarbeide en SHA-plan med handlingsplan som beskriver hvordan leverandøren vil følge opp byggherrens SHA-plan og byggherrens HMS/SHA-krav.

Byggherren utarbeider sjekklister til hjelp i dette arbeidet: "HMS-plan for Utstyrsleveranser".

Leverandøren skal kartlegge og beskrive mulige ulemper for omgivelsene og farer knyttet til gjennomføring av leveransen, også i relasjon til andre aktører og aktiviteter i prosjektet.

Leverandørens HMS-planen skal som minimum beskrive;

- hva som skal leveres
- hvor det skal leveres (på byggeplass, sentralt mottak e.l.)
- antall personer som forventes involvert i mottak, utpakking, montering, testing osv.
- tidspunkt eller tidsrom for leveransen
- farer/ulemper med nødvendige tiltak knyttet til:
  - utpakking, avfall og avfallshåndtering
  - behov for å gjøre inngrep i bygningskonstruksjonene (boring, hulltaking, meisling m.m.)
  - transport i bygningene fra mottak/utpakking til monteringssted
  - installasjon/montering
  - testing og driftsetting
  - kjemikalier, stråling, tunge løft, montering som krever arbeid over 2 meters høyde
- særskilte sikkerhetsbehov som avsperring og avstenging av områder
- påvirkninger på andre firmaers arbeider i bygningen

Planen skal oversendes byggherren iht. gitte frister.

3.4 Felles elektroniske HMS/SHA-løsninger

Felles elektroniske HMS/SHA-løsninger er f.eks. stoffkartotek, avviksbehandlingssystem, risikostyringssystem eller lignende som en entreprenør er bedt om å stille som del av sin leveranse.

Leverandøren skal benytte de felles elektroniske løsningene så fremt ikke annet er avtalt med byggherren.

3.5 HMS/SHA-organisering og -kompetanse

Kontraktspartneren skal i sin SHA-plan ha organisasjonskart som viser relevante funksjoner og rapporteringslinjer.

Kontraktspartners HMS/SHA-ansvarlige på byggeplassen skal ha gjennomført godkjent 40-timerskurs for verneombud eller tilsvarende.

3.6 Hovedbedrift

Kontraktspartneren skal melde seg for prosjektets hovedbedrift og innrette seg i hovedbedriftens samordning av arbeider i prosjektet.

3.7 Kontraktspartnerens HMS/SHA-ansvar

Kontraktspartneren skal før kontraktsinngåelse med underleverandører informere sine tilbydere om byggherrens HMS/SHA-krav og at disse også gjelder dem.

Kontraktspartner skal, før bygge- eller anleggsarbeid igangsettes, orientere sine verneombud og arbeidstakere om planer som vedrører sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.

3.8 Bekjempelse av kriminalitet i arbeidslivet og sosial dumping

i. Antall nivåer i entreprisestrukturen

Det tillates maksimalt 3 nivåer i kontraktslinjen på entreprenør- og leverandørsiden. Dette gjelder for virksomheter med personell på byggeplassen og som skal registreres og samordnes av hovedbedriften.

ii. Inntakskontroll

Leverandør som engasjerer en annen virksomhet skal kontrollere at virksomheten som engasjeres har nødvendige dokumentasjon, herunder et fungerende internkontrollsystem, autorisasjoner, sertifiseringer og annen dokumentasjon som er relevant for arbeidet som skal utføres.

iii. Utenlandske leverandører

Leverandør med utenlandsk underleverandør har ansvar for å registrere disse i henhold til krav fra norske myndigheter, f.eks. gjennom skjema RF-1199 eller andre registreringsordninger.

<https://www.skatteetaten.no/no/taxnorway/Arbeidsgiver/Driver-du-et-norsk-selskap-eller-er-norsk-naringsdrivende/>

iv. Utenlandske arbeidstakere

Enhver norsk arbeidsgiver som engasjerer utenlandske arbeidstakere har ansvar for å registrere disse i henhold til krav fra norske myndigheter. <http://www.sua.no/>

v. Lønns- og arbeidsvilkår og solidaransvar

Kapittelet gjelder for virksomheter med faglærte og ufaglærte arbeidstakere som utfører bygningsarbeid på byggeplassen.

Kontraktspartnerne er ansvarlig for å følge, og videreføre i sin kontraktslinje, Lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. (allmenngjøringsloven) og Forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for byggeplasser i Norge.

Arbeidstaker(e) som ikke får utbetalt lønn i henhold til allmenngjøringsforskriften kan kreve betaling av enhver oppdragsgiver oppover i kontraktskjeden. Kravet kan tidligst fremsettes ved forfall, og senest innen tre måneder etter at lønnen er forfalt til betaling. Leverandørene er solidarisk ansvarlige for kravet uavhengig av skyld. Den som bestiller selve produktet eller resultatet, typisk byggherren, er ikke omfattet av solidaransvaret.

Dersom kontraktspartneren ikke etterlever bestemmelsene, har byggherren rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen til det er dokumentert at forholdet er i orden. Byggherre kan holde tilbake et beløp tilsvarende ca. 2 ganger besparelsen for arbeidsgiveren.

vi. Registrering av personell på byggeplassen

Kontraktspartneren skal sikre at personell som skal utføre bygg-/anleggsarbeid på byggeplassen har gyldig ID-kort for bygge- og anleggsbransjen (Grønt kort) og registrere personell hos hovedbedriften.

vii. Adgangskontroll

Kontraktspartneren skal etterleve prosjektets system for adgangskontroll og sikre at kun den som har identifisert og registrert seg, automatisk eller manuelt, får adgang til byggeplassen.

3.9 Risikostyring

i. Byggherrens risikovurdering

Kontraktspartner plikter å gjøre seg kjent med byggherrens risikovurderinger og etterleve tiltak angitt av byggherren. Det presiseres at kjent og gjentakende risiko, dvs. risikofylte arbeider som er "vanlige" i byggeprosjekter ikke nødvendigvis er med i byggherrens oversikt da dette forventes håndtert som del av kontraktspartnerens internkontrollsystem.

ii. Kontraktspartnerens risikostyring

Kontraktspartnere skal kartlegge, registrere, evaluere, dokumentere, håndtere og overvåke risiko relatert til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i prosjektet.

iii. Planlegging av risikovurderinger

Kontraktspartnere skal i samarbeid med byggherren utarbeide en felles plan for risikovurderinger. Det skal også planlegges risikovurdering av prosjekteringsarbeid og prosjekterte løsninger.

iv. Gjennomføring av risikovurderinger

Kontraktspartner skal kartlegge risiko i egne leveranser. Risikovurderingen skal gjennomføres i samarbeid med relevante aktører i prosjektet. Risikovurdering skal også foretas ved endringer i planlagt fremdrift.

v. Evaluering og håndtering av risiko

Risiko skal vurderes ved å evaluere hendelsene og tilstandenes sannsynlighet for å inntreffe, samt hvilken konsekvens de kan medføre. Risiko skal fjernes, reduseres eller på annen måte holdes kontroll på. Tiltak for håndtering av risiko skal som minimum angi hva som forventes oppnådd, beskrivelse av tiltaket, hvem som er ansvarlig, frist og status for tiltaket.

vi. Informasjon om risikofylte aktiviteter

Kontraktspartnere skal informere Byggherren og hovedbedriften om risiko i leveransen.

vii. Sikker Jobb Analyser

Sikker-jobb-analyser skal gjennomføres for arbeidsoperasjoner som ikke allerede er dekket i eksisterende prosedyrer og/eller instruksjoner, for arbeid som krever særskilt aktsomhet eller arbeid som medfører unormal risiko.

Byggherren forbeholder seg retten til å pålegge gjennomføring av sikker-jobb-analyser når dette anses nødvendig.

3.10 HMS/SHA-rapportering

Rapportering skal følge prinsippene i prosjektets rapporteringsrutiner med hensyn til periodisering o.a. Det skal rapporteres på byggherrens mal, med periodiske og akkumulerte tall.

3.11 HMS/SHA-sluttdokumentasjon

i. Dokumentasjon for fremtidige arbeider

De prosjekterende og kontraktspartnerne skal sørge for at det utarbeides dokumentasjon for bygningen eller anlegget om de forhold som kan ha betydning for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved fremtidige arbeider. Beskrivelsen skal være i det omfang som er nødvendig for å ivareta sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved drift, vedlikehold, endring og riving.

ii. Dokumentasjon for prosjektresultater

Kontraktspartnerne skal dokumentere sine HMS/SHA-resultater senest 3 uker etter byggherrens overtakelse. Byggherren utarbeider mal for HMS/SHA-sluttrapport.

3.12 Regulære HMS/SHA-aktiviteter

- Generelle bestemmelser
  - Referater skal distribueres senest 2 dager etter gjennomført aktivitet.
- Allmøter
  - Kontraktspartner er ansvarlig for at egne og ansatte hos underleverandører deltar.
- HMS/SHA-møte
  - Utstysleverandører er unntatt møteplikten.
- Hovedvernerunde
  - Utstysleverandører er unntatt møteplikten.
- Vernerunde
  - Utstysleverandører er unntatt plikten til å gjennomføre vernerunder, men kan utføre vernerunder på eget initiativ.

3.13 Verneombud

Kontraktspartner med mer enn 10 arbeidstakere i prosjektet skal ha stedlig verneombud på plassen. Kravet gjelder også for virksomhet som leier ut arbeidskraft når den leier ut 10 eller flere personer.

3.14 Fravik

Et fravik er et innvilget avvik (dispensasjon) fra eksisterende rutiner, prosedyrer og bestemmelser.

Kontraktspartnere kan søke om fravik fra byggherrens HMS/SHA-krav. Det kan kun søkes for byggherrens krav.

Søknad sendes byggherren som avgjør om fravik skal innvilges. Søknaden skal inneholde risikovurdering som viser hvordan arbeidet er planlagt gjennomført om fravik blir innvilget.

Byggherren kan stille krav om kompensierende tiltak før søknad innvilges.

3.15 Melding, rapportering og oppfølging av uønskete hendelser

Begrepenes avvik og RUH (Rapport Uønsket Hendelse) er likestilt og har lik betydning.

Ved alvorlige hendelser med personskader eller stort skadepotensiale på person eller utstyr, skal det først gjøres nødvendige strakstiltak. Deretter skal hendelsen meldes iht. prosjektets varslingsinstruks.

Kontraktspartneren skal melde enhver ulykke, nestenulykke og farlig forhold til byggherren uten ugrunnet opphold. Rapportering av ulykke til byggherren skal skje senest påfølgende arbeidsdag med kopi til hovedbedriften.

3.16 Kompensasjon for manglende utførelse av SHA-arbeid

Kapittelet gjelder ikke for utstyrsleverandører.

3.17 Sanksjoner ovenfor enkeltpersoner

Byggherren kan kreve utestenging av enkeltpersoner som arbeider i prosjektet.

Utestenging kan skje ved særlig uaktsomhet, uansvarlig oppførsel, forsettlig farlige handlinger, bruk eller påvirkning av alkohol eller narkotiske stoffer, trusler, to eller flere brudd på byggherrens eller myndighetenes krav til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, eller ved andre forhold som oppfattes som alvorlige nok til å legitimere utestenging.

Utestengningen skal utføres av arbeidsgiver eller byggherrens kontraktspartner og gjennomføres ved inndragning av adgangsmærke og innrapportering til den som administrerer adgangskontrollen.

4. Særskilt om HMS/SHA i prosjekteringsarbeid

Kapittelet gjelder ikke for utstyrsleverandører.

5. Hensyn til omgivelsene og ytre miljø

Arbeid inne på eller like ved et sykehusområde byr på spesielle utfordringer. I nærområdet til byggeplassen pågår medisinske operasjoner og undersøkelser, det finnes pasienter som kan være i en vanskelig livssituasjon og/eller i rekonvalesens, forskning med mere. Dette krever utstrakt respekt for ordninger og etterfølgelse av bestemmelser og avtaler. Kontraktspartnere skal undersøke, planlegge, innhente nødvendige tillatelser og utføre sine arbeider slik at prosjektet gjennomføres uten unødig forstyrrelse av sykehusets drift.

5.1 Trafikk og parkering

Kontraktspartneren er ansvarlig for å gjøre seg kjent med oppdatert informasjon og krav om trafikk. Det er ikke tillatt med tomgangskjøring på eller i nærheten av sykehusområdet. Bestemmelsen gjelder både biler og anleggsmaskiner/-utstyr og gjelder også i forbindelse med pauser, hviletid m.m.

5.2 Helikoptertrafikk

Tiltak/tilrettelegging knyttet til helikoptertrafikk skal etterkommes uten ugrunnet opphold eller til den tid det blir bedt om.

5.3 Kommunikasjonsutstyr

Kontraktspartneren er ansvarlig for at bruk av radiosendere og kommunikasjonsutstyr ikke er i konflikt med utstyr i sykehuset.

5.4 Kulturminner

Kapittelet gjelder ikke utstysleveranser.

5.5 Vegetasjon, natur og landskap

Kapittelet gjelder ikke utstysleveranser.

5.6 Forurensning, utslipp til vann, jord og luft

Det er ikke tillatt å spre forurensning eller å legge igjen forurensete masser. Forurensning og utslipp skal umiddelbart meldes hovedbedrift og byggherren.

5.7 Støv

Kapittelet gjelder ikke utstysleveranser.

5.8 Støy

Gjeldende krav og grenseverdier vedrørende støy i Forurensningsloven, Forurensningsforskriften og reguleringsplan skal være oppfylt. Det skal særlig fokuseres på tiltak som reduserer støy som belaster nærliggende helseinstitusjoner, utdanningsinstitusjoner, boliger, barnehager og arbeidsplasser.

Det er ikke tillatt med radio eller andre musikkanlegg med høyttaler på byggeplassen.

5.9 Vibrasjon

Kapittelet gjelder ikke utstysleveranser.

5.10 Spunting og betongmeisling

Kapittelet gjelder ikke utstysleveranser.

5.11 Lys

Kapittelet gjelder ikke utstysleveranser.

6. Særskilte HMS/SHA-krav

6.1 Språk

Arbeidsspråket i prosjektet er norsk. Arbeidstakerne som ikke behersker norsk skal ha en nærmeste arbeidsleder som behersker norsk og arbeidstakerens morsmål.

SHA-kurs og -dokumenter fra byggherren er norskspråklige. Kontraktspartnere med arbeidstakere som ikke behersker norsk plikter, for egen regning, å oversette dokumentasjon til arbeidstakernes morsmål.

6.2 Stedlig arbeidsledelse

Kontraktspartner skal ha arbeidsleder tilstede på bygge- og anleggsplassen så lenge det pågår arbeidsaktiviteter innenfor dennes leveranse.

6.3 Introduksjonskurs

Kontraktspartner skal sikre at personell gjennomfører introduksjonskurs før oppstarter av arbeid.

6.4 Hjelmfarver

BLÅ:	Byggherren og byggherrens representanter
HVIT:	Entreprenører/Leverandører
GRØNN:	Verneombud
RØD:	Besøkende og gjester
GUL:	Personell fra UNN, UiT og deres representanter

6.5 Arbeidstakernes arbeidstøy

Arbeidstøy skal samlet oppfylle kravene til synlighetsklasse EN 471, klasse 3. Arbeidstøyet skal ha navn og/eller logo for arbeidsgiver eller oppdragsgiver. Alle som skal kommunisere med kranfører skal ha synlighetstøy med lang arm.

Arbeidstakere som utfører eller deltar i varmt arbeid skal ha flammehemmende arbeidstøy. Arbeidsbukser skal ha lange ben. Besøkende skal minimum være iført synlighetstøy kl. 2.

6.6 Verneutstyr

Alle som oppholder seg på byggeplassen skal som et minimum ha på seg følgende personlig verneutstyr:

- Vernesko med ståltupp, anti-skli og spikertramp
- Hjelm (med navn på arbeidsgiver og navn på person)
- Vernebriller jfr. EN-166, Optisk klasse 1, Antidugg-/antiripe-belegg er en fordel
- Egnete hansker
- Hørselvern
- Synlig byggeplasskort - gyldig, med chip (grønt kort) (gjelder ikke besøkende)

Verneutstyret skal være tilpasset, egnet og i tilfredsstillende stand.

Byggherren forbeholder seg retten til å iverksette skjerping eller lempelser i krav til verneutstyr.

6.7 Læringer, skoleelever og lignende

Læringer, skoleelever o.l. skal til enhver tid ha tilsyn fra ansatt som er kvalifisert, og evt. sertifisert/autorisert for arbeid den han har tilsyn med skal utføre. Med tilsyn menes opphold nær stedet arbeidet utføres på slik måte at man har kontroll med og kan gripe inn i utførelsen av arbeidet.

6.8 Riggplaner

Kapittelet gjelder ikke utstyrsleveranser.

6.9 Avsperringer av farlige områder

Farlige områder eller områder hvor farlig arbeid utføres skal ha tilfredsstillende avsperring. Det gjelder særskilt sikring ved såkalt over-under-arbeid, hvor ferdsel under arbeidsområdet medfører fare.

Sperringer skal;

- tydelig angi det avsperrede området.
- tydelig angi om du er på inn- eller utsiden av det farlige området.
- vedlikeholdes slik at signalgivingen ikke forringes.
- merkes med navn og telefonnummer til kontaktperson og årsak til avsperring.
- fjernes når det farlige arbeidet er avsluttet eller den farlige situasjonen er opphørt.

Sperringer skal utføres på følgende måte:

- Det skal alltid være én eier av en sperring.
- Eier skal sørge for at sperringen er intakt så lenge sperringen er i bruk og fjerne sperringen etter avsluttet arbeid.
- Kun nødvendig område skal være avsperrert.
- Om rømningsvei blir berørt av avsperringen skal det være skiltet med alternativ rømningsvei.
- Plassere skilt synlig ved alle sperringer. Skiltene skal være i A4-format, og angi fare, adgang, eier og kontaktinformasjon. Ved bruk av skilt, skal markering og skilt skal ha samme farger.

Godkjent sperremateriell er:

- Sperrekjetting i riktig farvekode.

Markeringer skal settes opp i sammen med sperrematerialet og utføres iht. beskrivelser nedenfor.

- Gul/svart: Det skal utvises aktsomhet.
- Rød betyr ingen adgang og skal benyttes der ingen personer skal være innenfor sperringen.
- Rød/hvit betyr begrenset adgang, og skal benyttes der personer kan være innenfor sperringen etter tillatelse.

6.10 Kraner og løfteoperasjoner

Kapittelet gjelder ikke utstyrsleveranser.

6.11 Bygg- og anleggsarbeid utenfor byggegjerdet eller i/på sykehuset/universitetet

Kontraktspartner er ansvarlig for å undersøke nødvendigheten av og eventuelt å inneha nødvendige tillatelser før arbeid igangsettes i sykehuset, universitetet eller hos andre utenforstående.

6.12 Miljøriktige løsninger, kjemikaliehåndtering og stoffkartotek

Kontraktspartnere er ansvarlig for å melde til byggentreprenøren opplysninger om stoffer man planlegger å benytte i sine arbeider.

Hvor det finnes alternative produkter/løsninger med lik teknisk kvalitet skal kontraktspartner velge det produkt som er minst helsefarlig både med hensyn til gjennomføringsfase og driftsfase. Stoffer på SFTs A- eller B- liste skal ikke benyttes.

Relevante datablader skal være tilgjengelig der kjemikalier benyttes. Datablader skal være på norsk.

Det er ikke tillatt å oppbevare kjemikalier på uoriginal emballasje.

6.13 Rent Tørt Bygg (RTB)

Leverandøren skal utføre arbeid i henhold til prosjektets RTB-spesifikasjon.

Utpakking av utstyr skal foretas på anvist areal før transport til brukersted/montasjested.

For arbeidsoperasjoner som frembringer sjenerende støv, må det treffes støvreduserende tiltak.

6.14 Avfall

Leverandøren skal utføre avfallshåndtering i henhold til prosjektets RTB-spesifikasjon.

Avfall skal søkes minimert, sikres høyest mulig gjenvinningsgrad og forsvarlig håndtering.

- Minimum 90 vektprosent av avfallet skal ombrukes eller gjenvinnes.
- Maksimalt 10 vektprosent av bygningsavfallet kan deponeres.

Leverandøren skal i sin SHA-plan beskrive avfallstyper og avfallsmengder, tiltak som iverksettes for å redusere og håndtere avfall, samt hvordan avfallet er tenkt disponert og sluttbehandlet.

6.15 Rydding og renhold

Leverandøren skal;

- Ved avslutning av arbeid gjennomføre rydding etter egne arbeider.
- Legge avfall i riktig avfallsvogn.
- Gjennomføre rydding ved endt arbeidsdag.
- Legge til rette for renholdentreprenørens arbeid.
- Sørg for at transport- og rømningsveier til enhver tid er fri for materiell og avfall.
- Sørg for at stillaser, arbeidsplattformer og takkonstruksjoner ikke brukes som lagringsplass.
- Bidra til å hindre spredning og deponering av støv og skitt i byggeperioden.
- Sørg for innvendig renhold i egne komponenter (aggregater, tavler, kanaler, rør og lignende).

6.16 Brannvern

Leverandøren skal sikre sine aktiviteter slik at brann unngås.

6.17 Rømningsveier

Kapittelet gjelder ikke utstyrsleveranser.

6.18 Beredskap og ulykkesinnsats

Kapittelet gjelder ikke utstyrsleveranser.

6.19 Vakthold, områdesikring, merking, besøkende og adgangskontroll

i. Vakthold

Kapittelet gjelder ikke utstyrsleveranser.

ii. Områdesikring

Kapittelet gjelder ikke utstyrsleveranser.

iii. Informasjon om sikkerhet og merking av byggeplassen

Kapittelet gjelder ikke utstyrsleveranser.

iv. Besøk på byggeplassen

Besøk på byggeplassen skal alltid gjøres via byggeplassens hovedport/hovedatkomst.

Besøk på byggeplassen skal gjøres iht. til byggherrens veileder for besøk på byggeplassen.

7. Arbeidsmiljø

7.1 Arbeidstid

Ytre ramme for arbeid: kl. 07:00-21:00 (mandag til lørdag).

Det tillates ikke utført nattarbeid mellom kl. 21:00-07:00

Det tillates ikke utført arbeid på søndager, faste og bevegelige helligdager og offentlige fridager.

7.2 Ferie

Prosjektet gjennomfører 3 ukers fellesferie. Byggherren kan beslutte hvilke ukenummer som skal anses som fellesferie, fortrinnsvis i samsvar med det som er praksis i området.

Det skal ikke planlegges eller utføres arbeid i ferier. Bygg- og anleggsplassen skal være stengt i romjulen og mellompåsken.

7.3 Arbeidsmiljø på byggeplassen

Kontraktspartner har ansvar for å legge til rette for et positivt og hyggelig arbeidsmiljø på byggeplassen. Dette skal gjennomføres bl.a. ved;

- Tilrettelegging for og oppfordring til aktiv medvirkning i beslutningsprosesser.
- Gjennomføring av arbeidsmiljøundersøkelser.
- Integrering mellom fast ansatte og innleide.
- Åpenhet og dialog med ansatte om prosesser og beslutninger.
- Oppfølging og tilrettelegging ved sykefravær.
- Tiltak for økt arbeidslyst, tilstedeværelse, kvalitet og ytelse.

7.4 Utførelse av arbeidsoperasjoner

Kontraktspartner skal ta hensyn til ansattes arbeidsmiljø og helseeffekter ved valg av arbeidsmetoder og rekkefølge av disse. Hvor det finnes alternative løsninger skal kontraktspartner prioritere løsninger som gir redusert risiko for akutte skader, eksponering for farlige stoffer eller skadelige belastninger.

7.5 Spise-, skifte- og toalettforhold

Det er forbudt å spise på byggeplassen. Spising skal skje på tilrettelagt plass.

Engangsemballasje for mat og drikke skal ikke bringes inn i byggene.

Skifte av arbeidstøy skal foretas i tilrettelagte lokaler.

I byggeperioden er det kun tillatt å benytte tilrettelagte toaletter.

7.6 Røyking

Det er ikke tillatt å røyke på plan som er lukket eller hvor fasade er under montering.

7.7 Arbeidsllys

Kontraktspartner er ansvarlig for egen arbeidsbelysning, i arbeidsrom og lager.

7.8 Opplæring

Enhver arbeidsgiver er ansvarlig for at egne arbeidstakere og underleverandørers arbeidstakere har nødvendig kompetanse og sertifikater/autorisasjoner for de arbeidsoppgaver de skal utføre.

Dokumentasjon på gjennomført opplæring må kunne forevises byggherre på forespørsel. Arbeidsgiver skal føre register over arbeidstakeres sertifikater/autorisasjoner.

8. Informasjon, samordning og varsling

8.1 Samordning og varsling

Kontraktspartner skal varsle byggherren og hovedbedriften om bl.a. aktiviteter og hendelser som kan medføre ulempe for omgivelsene, forhøyet risiko, samtidighetskonflikter, trafikale endringer eller utfordringer og/eller hendelser med skade eller fare for skade og ulykke.

Varsel om ulykker eller alvorlige hendelser utføres i henhold til prosjektets varslingsplan.

Arbeid i fysiske, tekniske og/eller logiske grensesnitt mot UNN og/eller UiT skal varsles i henhold til de berørte på prosjektets mal. "Melding om arbeid". Kontraktspartner med arbeid som medfører påvirkning av drift av UNN/UiT har ansvar for å avklare og planlegge mest hensiktsmessige gjennomføringsmåte og -tidspunkt.

8.2 Sikkerhets, veilednings- og informasjonsopplag

Kontraktspartneren skal ha informasjonsberedskap som sikrer rask og god informasjon ved hendelser som kan ha betydning for byggherren eller utbyggingsprosjektets omgivelser.